

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermanni Conringii De Antiquitatibus Academicis Dissertationes

Conring, Hermann

Helmeftadii, 1674

Supplementum II. Ad pag. III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12929

SUPPLEMENTVM II.

Ad pag. III.

NON attigi scholas Antediluvianus, idque studio & de industria. Equidem haud dubito, ne tum quidem defuisse scientiarum & liberalium quarumvis artium scholas. Quum enim maxime tum fuerit longæva hominum vita, nec illi indubiè ab ingenio fuerint destituti brutorum in morem animantium, non potuerunt non diuturnum suum otium scientiis atque artibus excolendis, saltem eorum quam multi, impendere, ab ipso naturali sciendi desiderio stimulati. Rectè scilicet Aristoteles: πάντες ἀνθρώποι εἰδέναι ὀρέγονται φύσιν. Quid! quod nondum assueti isthæc ætas compluribus vitæ haud necessariis instrumentis, omnigenæ Philosophiæ indagandæ excolendæque, potuerit utique haud segniter vacare, imò longævitas atque adeo & sanitatis integræ beneficio plurimum proficere. Indubie ergo & alter alterum docuit, ac proinde scholæ discipulorum ac docentium sunt habitæ.

Quod si illud quod *Genes. IV. v. 26* scribitur de Enos Sethi filii ætate: *Tunc incepit nomen Domini invocari*, accipias, quasi tum veri Dei cultus solito major cæperit: dixeris cum viris quibusdam magnis, tunc cæpisse celebrari scholas recti divini cultus. Sed cum Enos natus demum sit anno mundi 235, mihi quidem non est verisimile, neglectas tanto temporis spacio necessarias ejusmodi pietatis scholas, aut tunc demum cultum Dei creatoris solito ferventiùs incepisse. Ideoque verisimilior videtur Hebræorum interpretatio, quam producam Nicolai Lyrani verbis: *Littera Hebraica sic habet: Tunc incepit nomen Domini invocari (vacat) quod exponunt Hebræi de idololatriâ:*

latria: quia, ut dicunt, tunc inceperunt homines attribuere nomen Domini creaturis, ut soli, lunæ & idolis. Non tamen ab isto Enos qui justus fuit & devotus, sed à filiis Cain sibi contemporaneis. Sicut supra dictum est de Iabal & Iubal. Dixerat autem Lyranus supra: De Iabal fratre suo ex patre dicunt Hebræi quod fecit tentoria adponendum idola. Et de Iubal dicunt, quod canebat instrumentis Musicis coram idolis ea venerando. Huic expositioni docte, ut solet, opposuit quidem nonnulla Paulus Burgensis: sed Dörincius ea non minore auidine rejecit. Et verò, quibus exordiis creverit iniquitas hominum illius ævi, videtur isthoc Genesios capite potissimum significari.

Josephus *11 Αρχαιολογίας cap. 3* de Setho ejusque posteritate verba faciens, hæc memoriæ reliquit, qualia Latine vertit Sigismundus Gelenius. *Hic à patre educatus, ut eò ætatis venit, ut jam quod rectum est discernere valeret, virtutis studiis se totum dedit. Et cum ipse vir optimus evassisset, etiam nepotes sui similes post se reliquit. Qui quoniam erant omnes bona indole præditi, & patriam absq; seditione incolabant, in perpetua felicitate vitam exegerunt: & sideralem scientiam ac cælestium rerum cognitionem excogitaverunt. Ne autem inventa sua ex hominum notitia elaberentur, & prius perirent quàm pernoscerentur, scientes Adamum universalem rerum interitum præcecinnisse, unum incendio, diluvio alterum; excitatis duabus columnis, utriq; sua inventa inscripserunt. Ut si lateritiam diluvio deleri contingeret, lapidea superstes hominibus discendi copiam faceret, & quæ continebat spectanda exhiberet. Ajunt enim lapideam illam ab ipsis dedicatam, quæ & nostris temporibus extat in terra Syria.* Hæc cuncta Josephus, & solus quidem ex omni veteri ævo. Quoniam verò nullum aliud vetus hujus rei extat testimonium,

facile liquet, neutiquam ferenda esse quæ hac de re longe aliter narraverunt Petrus Comestor, Philippus Bergomensis, Nauclerus & alii: quasi nempe columnæ fuerint à Cainitis excitatæ, & quidem à Jubale & Thubalciano, iisque inscripta fuerint musicæ & artis ferrariæ inventa. Quin imo ne Josepho quidem secure credi potest, quoniam omne hoc hausit ex fabulis sui ævi: infidis sanè rerum testimoniis. Nec tamen vero est ab simile, siderum contemplationibus Sethidas, ut homines probos & quietè degentes in altissimo otio ac vita longissima, vacuum tempus nonnunquam dedisse. Quapropter indubiè & in scholis suis hanc sideralem scientiam tradiderunt. Quæ de observationibus sideralibus utriusque columnæ inscriptis narrat Josephus, vix tamen merentur fidem. Aut enim inscriptæ literæ legi & intelligi Josephi ætate potuerunt, aut non. Si potuerunt, utique aliquis scriptorum observationes illas memorasset, memoravit autem nemo. Sin verò, qui Josephus noverit inscriptionum istarum argumentum? Quia post diluvium autem Ægyptii sui ingenii reperta columnis incisa ad posteros transmiserunt, quod cum alii tum Jamblichus *l. de mysteriis Ægypti. sect. 2. cap. 2.* & Proclus *l. 1. in Timæum pag 31.* testantur: quia item teste Plinio *l. 7. cap. 56* Epigenes docuit, apud Babylonios *DCCXX annorum observationes siderum coctilibus laterculis inscriptas*, imo aliquem similem laterculum ex ruderibus Babylonis allatum nactus est Perescius, ut in vita illius scribit Gassendus (Septentrionalia saxa inscripta nunc non moramur, utpote quæ nihil habeant bonæ doctrinæ) neutiquam negaverim, tale quid etiam ante diluvium fuisse institutum. Sunt tamen omnia etiam hæc incerta, eoque nihil nos juvant ad id, ut de scholis antediluvianis aliquid indubitati affirmemus.

Possit

Possit videri facere huc nonnihil quod de Henocho fertur, ejusque non sacra duntaxat sed etiam rerum naturalium scientia. Et verò etiam in Muhamedis Alcorano celebratus ille est Idris cognomento. Quod vocabulum Hottingerus interpretatur *disputatorem & rerum arcanarum inventorem*. Idem vero ille Hottingerus Beidavium Alcorani commentatorem scribit tradere, appellatum Henoch Idris *propter multiplex ejus studium: quia scilicet altissimus dimiserit super eum triginta volumina: item quòd ipse primus quid scripserit calamo: & quòd consideraverit scientiam siderum & nubium*. Simile quid prodit etiam ex Georgio Elmacino vir in iis literis quondam admirandæ peritiæ Hottingerus. Quoniam vero hoc omne nititur duntaxat Alcorani & Sarracenorum, longè post diluvium, longissime post Henochi ætatem, natis testimoniis, etiam aliàs sublesta fidei, non quoq; illa Henochi encomia merentur aliquem assensum. Sed & quæ in Sacra Scriptura laudantur Henochi studia, quod nempe *cum Deo vixerit*, fortassis non sunt passa rerum aliarum quamvis naturalium curiosam & molestam investigationem. In eandem porrò Arabum sententiam narrat quædam de Henocho Gregorius etiam Abul-Pharai: sed itidem, ut ipse agnoscit, incertæ fidei.

Quod si credimus illius, qui olim celebri fuit fama Henochici libri, titulo *Ἀποκάλυψις τοῦ Ἐνώχ*, iis fragmentis, quæ ex Georgii Syncelli historico opere hætenus manuscripto edidit Josephus Scaliger ad Eusebii Chronicon: angeli illi qui feruntur sæminis sese impiè miscuisse, varias, magicas cum primis, artes vitæ cum molliùs tum improbè degendæ commodas, homines docuerunt. Et verò non est quod dubitemus, fragmenta illa esse partes ejus libri

Enochi

Enocho attributi, quo usus fuit quondam Justinus, Irenæus, Clemens Alexandrinus, Celsus apud Origen. l. v. Tertullianus, & Hilarius: imo & ejus, ex quo nonnulla adducit ipsemet Apostolus Judæ, qui que à Judæis citatur in Zohar. Quin imò & Zosimus Panapolita, antiquissimus hodie Chemiæ scriptorum, hunc adeo librum videtur *Sacra Scriptura* nomine nuncupasse, in eo fragmento quod idem Scaliger in doctissimis ad Eusebium notis produxit: etsi non nihil de suo addiderit, quo Chemiæ primordia redderet illustriora. Postremum jam tum demonstravimus *cap. 3. libri primi Hermeticorum*. Reliqua ostendere alterius fortè fuerit instituti. Nunc unum duntaxat adferemus Clementis Alexandrini in Eclogis ἐκ τῶν θεοφρητικῶν Theodori; quia etiam ibi fit mentio artium quarundam ab Angelis traditarum. ἤδη δὲ, καὶ Ἐνώχ φησὶν, τὰς ὑπερβάντας ἀγγέλους διδάξαι τὰς ἀνθρώπους ἀστρονομίαν καὶ μαθητικὴν καὶ τὰς ἄλλας τέχνας. Alterum item Tertulliani ejusdem notæ, ex libro ejus *De habitu mulierum*. Ubi ita loquitur: *Nam & illi qui ea constituerunt damnati in pœnam mortis deputantur. Illi scilicet angeli qui ad filias hominum de cælo ruerunt, ut hæc quoque ignominia famina accedat. Nam cum & materias quasdam bene occultas, & artes non bene revelatas, seculo multo magis imperito prodidissent (siquidem & metallorum opera nudaverant, & herbarum ingentia traduxerant, & incantationum vires promulgaverant, & omnem curiositatem usque ad stellarum interpretationem designaverant) proprie & quasi peculiariter fœminis illud instrumentum muliebri gloriæ contulerunt, lumina lapillorum quibus monilia variantur, & circulos ex auro quibus brachia artantur, & medicamenta ex fæco quibus lana colorantur, & illum ipsum nigrum pulverem, quo oculorum exordia producuntur. Quorum similia*
 Enochii

cum dixisset *l. de cultu faminarum*, subjungit disertè: *ut referi Enoch*. Et verò hæc tantum non omnia etiamnum in iis quæ dixi fragmentis legere est.

Non etiam, talia ab Angelis apostatis primò omnium homines accepisse, à similitudine veri quidquam fortè habet alieni. Enim vero necessarias humanæ vitæ artes nonnullas à bonis etiam Angelis in notitiã venisse hominum, equidè arbitror; eas scilicet quæ perquam operoso constant cultu: cujusmodi me judice est linteorũ conficiendorum ars, si incipias ab iplo lini semento. Nec verò est quare dubitemus, primà isthac mundi ætate majus & familiarius Spirituum omnis generis cum hominibus fuisse commercium quàm est hodie. Imò *puorum Dei* nomine, qui *Gen. 3* memorantur in fædos amores coiisse cum filiabus hominum, Angelos significari (quemadmodum acceperunt Josephus & quadamtenus Philo, Justinus, Tatianus, Irenæus, Clemens Alexandrinus, Origenes, Arnobius, Lactantius, Eusebius, Ambrosius, Sulpitius Severus, Augustinus alique veterum Ecclesiæ Patrum) haud adeò fortè absurdum est atq; hodie vulgò existimatur. Quæ certè huic interpretationi solent objici, doctè confutavit Paulus Burgensis contra Liranum, priscam sententiã ipsemet amplexus. Ne quidem generatio Gigantum ex illa commistione Angelorum hominumque à vero perinde absona cui forte videbitur, qui cum curâ expendere quæ cum aliis Marcus Antonius Delrius, vir doctus, et si ut immodicus suæ partis zelota sic diversæ cujuslibet iniquissimus insectator, disputavit *l. 2. Magicarum Disquisition. quælib. XV*. Ex quibus consequens est, etiam illa quæ in libro Enochii habentur de Angelis *ézenyogis* eorumque facinoribus, neutiquam fortasse mereri popularem explosionem.

Obiter observasse hîc haud abs re fuerit aliquid, quod

Dd

pro

pro ea interpretatione quæ hodiè passim præ veteri obtinet, qua nempe *Filii Dei* creduntur esse Sethi progenies, habet Gregorius Abul-Pharaji, de Setho verba faciens hunc in modum. *Fertur illum primum scribendi auctorem fuisse, & progeniei suæ vitæ beatæ, quæ parentibus suis in Paradiso fuerat, desiderium ingessisse, adeo ut in montem Hermon secesserint, cultui Dei & pietati & continentia dediti, neutiquam ad mulieres accedentes, unde vocati sunt Bani Elohim i. e. Filii Dei.* Item paulo post. *Anno Saredis quadragesimo descendentes Filii Dei de monte Hermon, cum de reditu in Paradisum desererent, feminas concupiverunt: cumq; uxores illis dare recusarent propinquitate ipsis juncti, despectui illos habentes, Kainstæ eos ad matrimonia invitârunt, ultrò illis filias suas præbentes: quibus cum cum congressi essent pepererunt Gigantes qui bellis & incursionibus hostilibus præstarent. Et dicitur, filias Kain confecisse primum instrumenta Musica ad ea cantantes: ideog; vocari lingua Syriaca canticum Kinta per vocalem cesse, appellantq; Arabes puellam cantatricem Kainah cum Fatha litera Koph.* Hæc Gregorius sed nullo fide digno testimonio subnixæ.

Quicquid autem sit de Angelorum illa institutione censendum, siue fabulosa fuerit siue vera, ad nostrum de Scholis artium ac scientiarum institutum nihil aut parum facit. Certè fugit nos omnis illa scholæ ratio. Ea porrò tandem belluina fuit universi humani generis ante diluuium vita, (*Σκυθηνοὶ* appellant cum Epiphanius tum alii, sed cum injuria Scytharum, quia, ut rectè ait Justinus Trogi epitomator, *plus apud hos valuerunt boni mores quàm alibi bonæ leges*) ut indubie bonarum artium scientiarumque per omnem terrarum orbem cultura evanuerit inter homines feros & voluptatibus immerfos. Eapropter in Dissertationibus nostris de Scholis istis nihil esse dictum, nemo, arbi-

arbitror improbabat. Nec verò vel nunc habemus quod de iis adferri in medium queamus.

SUPPLEMENTVM III.

Ad pag. III.

ANtiquissimis, non multò post diluuium, temporibus, in Cananæorum populis, priusquam illi per Israëlitas excisi & terræ eorum fuerunt iusto Divino iudicio occupatæ, celebrem aliquam obtinuisse doctrinæ culturam, indicat nomen urbis *Kiriat Sepher*: hoc enim idem est atque si dicas *Urbem librariam aut librorum*. Enimvero jam pridem antea Urbem id nominis in celebri fuisse fama, indicat sacra Josuæ historia cap. xv. versic. 15. & 16. *Ascenditq; Chaleb inde ad habitatores Debir: cujus nomen antea fuit Kiriat Sepher. Dixitq; Chaleb: qui percusserit Kiriat Sepher & cepit eam, dabo ei Achsah filiam meam in uxorem.* Igitur isthac ætate superfuit vetus urbis vocabulum *Kiriat Sepher* & post mutavit in *Debir*. Viri docti nonnulli, interque eos ipse Hugo Grotius, existimant hanc esse urbem illam, quæ Xenophonti nuncupatur *Phœnicum gymnasium*. Verùm primo *γυμνάσιον* ætate Xenophontis non Scholam literariam significavit, sed locum exercitiis corporis destinatum. Deinde Xenophontis ævo non fuit ampliùs in usu appellatio prisca urbis illa *Kiriat Sepher* sed *Debir*, nec ulla ibi schola celebris fuit. Nihil proinde & de illâ Cananæorum schola potest dici: etsi indubie fuerit insigni olim fama, ut quæ toti urbi dederit à libris suam appellationem.

SUPPLEMENTVM IV.

ad pag. eand.

DE ÆGYPTIORVM scholis statim p. 3. fecimus Dissertationis initium: idque meritò, quoniam hæ maxime olim celebres, & laudem ad postera etiam secula eximiam transmiserunt.

Dd 2

Quo.